

Momentguide: Makt & demokrati

Stefan Löfvens regering har nu avverkat halva sin mandatperiod och den politiska debatten går varm när Magdalena Andersson häromdagen presenterade budgetpropositionen. Det här arbetsområdet ska hjälpa dig in i politikens ljuva värld och stärka din beredskap som demokratisk medborgare i Sverige.

Examinationen på kursen sker i form av ett kunskapstest.

Schema

	Må	On
38	Demokrati & diktatur	Grundlagarna
39	Riksdagen	Regeringen
40	Från förslag till lag	Från förslag till lag
41	Aktuella demokratifrågor	Aktuella demokratifrågor
42	Repetition	Kunskapstest
43	Lokal nivå: kommunen	Internationell nivå: EU

Material

Almgren, Hans & Höjelid, Stefan & Nilsson, Erik. 2012. Reflex 123. Malmö: Gleerups. Sidor 153-180

EU-upplysningen, Sveriges Riksdag, <http://www.eu-upplysningen.se/>

Sveriges riksdag, Kränkande fotografering:

<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Utskottens-dokument/Betankanden/Arenden/201213/JuU21/>

Sveriges riksdag, Studiematerial:

<http://www.riksdagen.se/sv/Start/Bestall/Studiematerial/>

Sveriges riksdag, Så funkar riksdagen:

<http://www.riksdagen.se/sv/Sa-funkar-riksdagen/>

+ Genomgångar (jji.se)

Mål och innehåll

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättigheterna såväl de individuella som de kollektiva rättigheterna, samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.
2. Kunskaper om historiska förutsättnings betydelse samt om hur olika ideologiska, politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.
3. Förmåga att analysera samhällsfrågor och identifiera orsaker och konsekvenser med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder.
4. Förmåga att söka, kritiskt granska och tolka information från olika källor samt värdera källornas relevans och trovärdighet.
5. Förmåga att uttrycka sina kunskaper i samhällskunskap i olika presentationsformer.

Undervisningen utgår från följande centralt innehåll:

- Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån grundläggande demokratimodeller och den digitala teknikens möjligheter. Politiska ideologier och deras koppling till samhällsbyggande och välfärdsteorier.
- Samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder i samband med undersökningar av samhällsfrågor och samhällsförhållanden. Exempel på metoder för att samla in information är intervju, enkät och observation. Exempel på metoder för att bearbeta information är statistiska metoder, samhällsvetenskaplig textanalys, argumentationsanalys och källkritik.

Kunskapskrav

E	C	A
Eleven kan översiktligt redogöra för och analysera olika samhällens organisation och samhällsförhållanden samt de bakomliggande idéerna.	Eleven kan utförligt redogöra för och analysera olika samhällens organisation och samhällsförhållanden samt de bakomliggande idéerna.	Eleven kan utförligt och nyanserat redogöra för och analysera olika samhällens organisation och samhällsförhållanden samt de bakomliggande idéerna.
I sin analys förklarar eleven enkla samband och drar enkla slutsatser om likheter och skillnader mellan olika samhällens organisation.	I sin analys förklarar eleven samband och drar välgrundade slutsatser om likheter och skillnader mellan olika samhällens organisation.	I sin analys förklarar eleven komplexa samband och drar välgrundade slutsatser om likheter och skillnader mellan olika samhällens organisation.
I analysen använder eleven med viss säkerhet samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder.	I analysen använder eleven med viss säkerhet samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder samt värderar dem med enkla omdömen.	I analysen använder eleven med säkerhet samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder samt värderar dem med nyanserade omdömen.

Instuderingsfrågor

1. Vilka kriterier måste en stat uppfylla för att vara en demokrati? Hur skulle demokratin i ett land som Sverige påverkas om vi slutade uppfylla de olika kriterierna?
2. Vad är det för skillnad på direktdemokrati och representativ demokrati? Ge exempel.
3. Vad finns för problem med demokrati?
4. Varför är det bättre för ett barn att växa upp i en demokrati än en diktatur? Nyansera och argumentera. Eller; varför är demokrati trots brister och fel bättre än demokrati?
5. Vilka är Sveriges grundlagar? Sammanfatta innehållet i dem kort.
6. Vad innebär offentlighetsprincipen?
7. Hur kan grundlagar ändras och varför fungerar det så?
8. Vilka är riksdagens fyra huvuduppgifter? Förklara utförligt och använd relevanta begrepp: talman, misstroendeförklaring, konstitutionsutskottet, proposition, motion
9. Varför, tror du, att riksdagsledamöter lägger ner sådan ansträngning på att skriva motioner när de så sällan antas?
10. Vilken roll har utskotten i riksdagen?
11. Vilken del av riksdagsarbetet sker i kammaren, plenisalen?
12. Vad innebär det att vi har proportionellt valsysteem i Sverige?
13. Vad är det för skillnad mellan fasta mandat och utjämningsmandat?
14. Vad innebär det att vi har parlamentarism i Sverige?
15. Vad är det för skillnad mellan enparti- och koalitionsregering?
16. Vad är det för skillnad mellan majoritets- och minoritetsregering?
17. Beskriv hur regeringens arbete är organiserat.
18. Vilka uppgifter ingår i regeringens makt enligt RF?
19. Vad kan det finnas för anledningar till att en regering avgår?
20. Regeringens förlängda arm ut i samhället är statsförvaltningen, en rad olika myndigheter och ämbetsverk, som ser till att lagar och beslut följs och blir verklighet. Ge exempel på några sådana och vad de gör.
21. Gå in på regeringen.se eller titta i presentationen på jji.se på hur ministrarna i regeringen ser ut. I vilken utsträckning upplever du att hela Sverige är representerad i regeringen? Kön? Klass? Etnicitet? Ålder?
22. Vilket inflytande har du över politiken i Sverige?

23. Efter riksdagsvalet 2014 hette det att det är “ett svårt parlamentariskt läge” - förklara utifrån valresultatet och begreppet parlamentarism vad som menas.
24. Beskriv ett exempel på ärendets gång från förslag till verkställd lag utifrån ett fiktivt eller verkligt exempel.
- Kränkande fotografering blir ett brott (verkligt fall)
<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Utskottens-dokument/Betankanden/Arenden/201213/JuU21/>
22. Vad är lobbyism? Vilka för- och nackdelar finns det med lobbyism?